Information till allmänheten gällande risker vid Pajala 14:1 och Kengis 3:1, Pajala, Bergtäkt Plootuvaara.

Från den 1 juni 2015 är Seveso III – direktivet infört i svensk lagstiftning. De nya reglerna innebär att kommunen ska informera allmänheten om alla verksamheter som omfattas av Sevesolagen (lag 1999:381 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor).

Lokalisering

Täkten är belägen cirka 1 km norr om väg 403. Täkten ligger avskilt ca 1 km från bebyggelse i Norra Kengis och ca 2 km från Pajala centralort.

Kort beskrivning av verksamheten

Verksamheten kommer att bestå av avtäckning, borrning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, upplagshantering samt transporter till och från täkten. Under perioder kan asfaltstillverkning komma att ske inom området. Inom verksamhetsområdet planeras för mottagning av rena jord- och schaktmassor till efterbehandling av täkten samt till viss del även återvinning av dessa massor.

Kemikalier och risker

De kemikalier som används är drivmedel samt oljor i olika former. En specifik kemikalieförteckning över dessa finns att tillgå på respektive täkt.

Sprängmedel innehåller kväve och mängden sprängmedel som åtgår beror på årsproduktionen i täkten. Sprängmedelsrester kan ge läckage av kväve. Vid ovanjordsprängning förgasas normalt mer än 99 % av sprängämnet. I samband med att man pumpar ned sprängmedlet i borrhålet kan det förekomma spill om man är oförsiktig när laddslangen flyttas från hål till hål. Bulksprängämnen kan också läcka ut i sprickor

som genomskär borrhålen. Risk för större läckage av kväve uppstår om delar av salvan inte detonerar och det finns kvar borrhål fyllda med sprängämne och tändmedel. Detta förekommer dock sällan och inför varje sprängning upprättas en sprängplan. Sprängarbasen ser till att sprängplanen efterföljs och att säkerheten vid sprängningen uppfyller gällande lagkrav. Den största källan till kvävespridning i samband med sprängning är en ovarsam hantering av i första hand bulksprängmedel. En god hantering och god yrkeskunskap utgör det bästa skyddet för att hindra ett kvävetillskott till miljön.

Ämnet transporteras till täkten i separata tankar och är en stabil förening som blir explosiv först när den blandats och apterats, vilket gör att det är låg risk för oavsiktlig detonering. Ämnena förvaras inte inom täktområdet, utan transporteras till täkten i samband med sprängningen.

Vid större spill eller utsläpp kan mark och ytvatten påverkas negativt (av exempelvis kväve och petroleumprodukter). Exempelvis kan ett utsläpp i recipienten (bäck, dike) skada vattenlevande organismer samt bidra till övergödning.

Hur varnas du och vad ska du göra?

Om en olyckshändelse skulle inträffa kommer räddningstjänsten att larmas. Räddningsarbetet på plats leds av räddningsledaren, som till sin hjälp har personal och experter från företaget. Om olyckshändelsen bedöms vara så pass allvarlig att boende i omgivningen riskerar att påverkas, kommer räddningstjänsten gå ut med ett ”Viktigt meddelande till allmänheten” (VMA), signalen innebär att du ska gå inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på radion för mer information. Du kan även få information via TV och på SVT-text sidan 599.

Tillsyn av verksamheten

Tillsyn av verksamheten enligt Sevesolagen utövas av Länsstyrelsen.

Information och kontaktuppgifter

Verksamhetsutövare	Snells Entreprenad AB
Adress	Niva 29, 984 91 Pajala
Kontaktperson	Valter Hallgren
Telefon	070-588 15 68
e-post	valter@snells.se

Informationen uppdaterad 2026-09-25